

Minister oświaty mianował nauczyciela szkoły ludowej w Brodach Franciszka Howorkę inspektorem szkolnym w powiecie Sniatynskim.

Wiedeń 5 sierpnia. Jak mało wagi Cześć przywiązuje do rzekomych koncesyj, o jakich przed kilku dniami wspomnieliśmy, okazuje się z artykułu *Pokroka*, który z odwołaniem się do artykułu *Politik* oświadcza, że obietnice te hr. Taaffe dowodzą, iż zamierza wreszcie wejść na drogę, którą doprowadzić mogła do usunięcia niektórych założeń i doprowadzić na drogę porozumienia. Lecz koncesje pod względem kwestyj uniwersyteckich są zdaniem tego dziennika niewystarczające, bo jeżeli Cześć mają dość do równoprawienia pod tym względem, natenczas nietylko powinny być zaprowadzone wykłady z ekonomicznego na poszczególnych katedrach, lecz i wszystkie egzamina, tak państwowe jak wydziałowe, powinny być składane w języku czeskim, słowem uniwersytet praski powinien stać się uniwersytecznym. Po zmyśleniu politycznym hr. Taaffe o należy się spodziewać, że wobec uspokojenia, jakie leży w tej koncesji, nie będzie żądał, aby naród czeski czekał aż do owego czasu, w którym doświadczy wielką wymrę liczb profesorów niemieckich na innych uniwersytetach, gdyż profesorowie zwykłe, jak tego statystyka dowodzi, długim cieszą się życiem. Tak samo ma się rzecz z koncesją co do Rady szkolnej krajowej. Jeżeli słuszność ma w tej mierze zapanować, natenczas powinny być szkoły na równy pod względem języka i narodowości. Należy się wprawdzie spodziewać, że hr. Taaffe nie ograniczy się zaraz na początek swego działania na usunięciu kilku najważniejszych założeń czeskich, lecz że we wszystkich kwestiach słuszności kierować się będzie, w których proste przeprowadzenie praw istniejących wystarcza. Gdyby się w tem ograniczył nawet tylko do właściwego swego zakresu jako minister spraw wewnętrznych, mógłby wielką część dokonać tego, czego Cześć żąda. Lecz co hr. Taaffe dla zadokumentowania swego uczucia słuszności przeprowadzić myśli, powinien przeprowadzić zaraz i nie ograniczać się na obietnicach, gdyż obietnicami niczego dokazać nie można, bo naród czeski wyszedł dawno z powijaków i lat dziecięcych.

N. Pan nadał posadę radcy sequejnego w biurze prasowym przydziału ministerstwa Rudolfa F. Reibergowi, sekretarzowi ministerstwa, który mając sobie już dawniej nadany tytuł i charakter radcy sequejnego, biorem tem kieruje.

Rosja.

Podajemy znowu z dzienników rosyjskich szereg różnorodnych wiadomości i faktów, oczywiście z dziedziny, stanowiącej dziś główną treść życia wewnętrznego w Rosji, t. j. z dziedziny ruchów rewolucyjnych i gorączkowej działalności rządu, usiłującego naprzód ruch ten stłumić i przywrócić upragniony porządek.

Kiewskanin donosi, że w tamtejszym sądzie okręgowym wojennym rozstraszają się w tych dniach właśnie następujące sprawy polityczne: a) O podanym austriackim Florianie Bohdanowiczu, oskarżonym o udział w zbrodniach stowarzyszenia, oskarżającym na celu obalenia w drodze rewolucyjnej istniejącego w Rosji ustroju państwowego i społecznego, tudzież o rozpowszechnianie pism i broszur podlegających do buntu przeciw rządowi, b) o mianowanym asystentem Florodowem, mieszczaninem i o synie dyakona Teodorze Predtzieńskim, oskarżonych o udział w sprzysiężeniu rewolucyjnym, celem zbурzenia tronu i rządu w Rosji, o przygotowanie dla tego celu broni, prochów i materiałów palnych, które wraz z wieloma innymi uczestnikami, dotychczas nieujętymi, wozili z zagranicy, skupowywali tajemnie w Rosji i przechowywali w mieszkaniach, nareszcie o fałszowanie paszportów, korzystanie z nich i udzielanie ich innym.

Charkowskija Gubernskija Wiedomości podają wiadomość, że tam rozpoczęła się w sądzie wojennym rozprawa sądowna o tych zbrodniarzach politycznych (nazwisk nie wymienia), którzy przebrani za żandarmów, usiłowali uprowadzić z więzienia znanego rewolucjonistę i mordercę Fomina.

W odeskim *Dzienniku policyjnym* czytamy, że generał-gubernator Loris-Melikow przed swym wyjazdem do Moskwy i Petersburga konfirmował dwa wyroki „uśmawiające zbrodniarzy polity-

cznych, a to w skutek ich błagalnej prośby, pełnej uznania win i szeregów skrzyżnąch za nie“. Mianowicie uśmawia: 1) ucznia charkowskiego Uniwersytetu Jęfremowa i socjalistę Helenę Sawenka, pierwszego mającego być powieszonym, na całe życie do katorgi, drugą z katorgi, na miesiąc do Syberyi. 2) Aleksandra Howorkę, przekonanego o zamiar morderstwa niejakiego Mikołaja Hozzforda i skazanego na 8 lat katorgi, skazał w drodze łaski na deportację do Syberyi.

Utworzona w Petersburgu z powodu słynnej kradzieży w Chersońskim kaszniejskiej 1 1/2 miliona rubli komisja pod przewodnictwem naczelnika wydziału skarbu państwa, ukłoniła niedawno swe prace celem obmyślenia środków zapobieżenia podobnym wypadkom w przyszłości. Zostało tedy uchwalone, aby w całej Rosji przystąpić natychmiast do przereformowania w kasach rządowych izb, w których się przechowywało pieniądze. Innaczej to w tem się mają zachować, aby wszystkie boczne ściany tych izb, zazwyczaj położonych na parterze lub pierwszem piętrze a rzadko kiedy w piwnicach, były podwójne, próżnia zaś między nimi, aby była zapelniona kamieniami zalaniem cementem, który jak wiadomo, ma własność zlewać się z kamieniem w jednolitą całość. Podłogi w izbach kasowych mają być oddzielone: naprzód warstwa cementu przemieszanego z tłuczonym kamieniem, następnie krata gęsta, ułożona ze zwykłych rełsów kolei żelaznych, a na tem dopiero posadzka z grubych płyt kamiennych. Wyliczono, że taka restauracja izb kasowych we wszystkich kaszniejskich Rosji, których jest z górą 500, będzie kosztowała nie mniej niż więcej, jak 2 1/2 miliona rubli. Charakterystycznym jest bardzo to rozporządzenie, a nawet i koniecznym poniekąd, cechuje bowiem w sposób wielce jaskrawy stan społeczeństwa, które aż takimi środkami zabezpieczać się musi przed kradzieżami i rabunkiem kas publicznych. Czy osłoni to przed złodziejami socjalistycznymi — niewiadomo, ale w każdym razie tak kosztowna restauracja kas nie mała zasili kieszenie złodziei urzędowych. Winniśmy też tu nadmienić, iż według ostatnich doniesień dzienników rosyjskich, udało się policyi wykryć i t. z. inżyniera Sazka, który jak wiadomo, przyjmował główny udział w kradzieży półtora miliona w kaszniejskiej Chersońskiej, nazywa się Jurkowski i jest synem generała. Taganrogski zaś Sprawnik Alisiejew miał wynaleść w mieście Aleskach z niepowróconych dotąd 500 tysięcy rubli skradzionych w Chersonie, 481 tysięcy. Były one zakopane w ogrodzie pewnego prywatnego domu, jakim zaś sposobem dowiedziano się o tem, dzienniki nie wyjaśniają.

Kijewskija Gubernskija Wiedomości donoszą, że w sądzie polowym są na porządku dziennym następujące procesy polityczne: 1) O dymisjonowanym poruczniku Konstantynie Kozakiewicz, podporuczniku Romanie Zandzremie, czynowniku Eliaszu Krecetowiczu, szlachciu Korneliu Bagranowskim, czynowniku Szczepanie Czajkowie, chłopie Sebastianie Stroganowie, synie podoficera Filipie Damydenie, mieszczaninie Platonie Górskim, synu radcy dworu Józefie Bilezańskim i synu kupca Aleksandrze Owczinnikowie, oskarżonych o to, że należąc do sprzysiężenia socjalno-rewolucyjnego, umyślnie byli do celów tego stowarzyszenia zrabować wspólnymi siłami w mieście Żytomierzu kasę wojskową 1250 pułku piechoty, tudzież biuro pocztowe, a nadto — odbić siłą zbrojną z więzienia kilku swych kolegów socjalistów; winni są także ci wszyscy rozpowszechnianie pism i broszur rewolucyjnych między chłopami. 2) O wspomnianym wyżej Józefie Bilezańskim, oskarżonym o zamach na życie jednego z kijowskich urzędników policyjnych. 3) O wspomnianym wyżej Aleksandrze Owczinnikowie, oskarżonym o skrytobójstwo, tudzież o mianowanie słów obelżywych, zwróconych do portretu Cara, obrażanie tegoż portretu kałem i przekucie go nożem, tudzież o stawienie zbrojnego oporu policyantom. 4) O włóczęganinie Iwanie Zubryckim, oskarżonym: a) o udział w tajemnym sprzysiężeniu, mającym na celu obalenie rządu i porządku społecznego w Rosji; b) o rozpowszechnianie pism i broszur, podlegających do buntu przeciw Carowi i władzom; c) o świadome nabycie trzech fałszowanych paszportów i korzystanie z jednego z nich; d) o zamach na życie policyanta. I 5) o wszystkich wyżej wymienionych osobach, oskarżanych o rozmyślne morderstwo. (Kogo zabili? — niewiadomo). Wszystkie te pięć procesów będą rozstrzaskane razem. W procesie tym, jak donio-

sły depesze elegraficzne, zapadł już wyrok sądu wojennego lwowskiego, zatwierdzony przez generał-gubernatora Czertkowa, o którego treści podaliśmy wiadomość w „przeglądzie politycznym“ *Czasu* z d. (b. m.

Kronikamiejsowa i zagraniczna

Kraków 6 sierpnia.

Dziś rano Jamiestnik hr. Alfred Potocki przybył tu ze Lwowa i zaraz odjechał do Krzeszowic, żądn następnego jechać do Ostendy.

Jutro o godz. 5 po południu odbędzie się zwykłe posiedzenie Rady miejskiej. Na porządku dziennym jest: wniosek zatwierdzenia rachunków funduszu miejskiego za r. 1877 i pokrycia niedoboru 17,470 złr.; bilansowanie budżetu miejskiego na r. 1879; uchwalenie papierów publicznych, w których mogą być składane kaucje urzędników; kilka spraw osobistych i dobowych.

Dla rodziny X. Terlikiewicza złożył na naszę rękę N. N. z Krzeszowic 10 złr.

Profesor Nowicki zawiadania nas, że w Stanisławowie poczyniono już odpowiednie kroki, aby tamte zawiązać filię Towarzystwa rybackiego. Również w Kolonii ma być utworzona taka filia.

Na kapitale Zakonu OO. Bernardynów w Kalwarii dnia 31-go lipca b. r. odbyły, obrano: prowincję: X. Justyna Szaflarskiego; kustosiem prowincji: X. Jęliksa Łukę; definitorami: X. Marcelo Korzeńskowskiego, X. Kornelego Brynarskiego, X. Elzearego Widziszę, X. Rudolfa Wągę; sekretarzem prowincji: X. Piusa Miadowskiego; przełożonym: w Krakowie X. Modesta Ścieśkę, we Lwowie: X. Justyna Szaflarskiego, w Żywocisku: X. Polikarpa Rapacza, w Samborze: X. Marcela Niemca, w Tarnowie: X. Letusa Obziewskiego, w Sokalu: X. Rudolfa Wągę, w Iławce: X. Marcelo Korzeńskowskiego, w Leżajsku: X. Kornelego Brynarskiego, w Łeszowie: X. Konstantego Rzezcowskiego, w Zbarażu: X. Elzearego Widziszę, w Alwerni: X. Salvatore Kotarbę, w Lesznie: X. Symforyana Gdowskiego, w Brzeżanach: X. Eustachego Szaflarskiego, w Krystynopolu: X. Maksymiliana Rutowskiego, w Gwoźdźcu: X. Franciszka Soję, w Dukli: X. Kamila Chmiela.

Dnia 29 lipca parobek ze Legoty przejechał na gościńcu w Trzebinii 18-letniego Dąbka, syna hutnika, tak nieszczęśliwie, że ten pod kołami wozu napelnionego galanem znalazł śmierć. Przeciw sprawie zarządzone śledztwo.

O 40-letnim jubileuszu kapłaństwa X. infułata Sztulca, donoszą dziś dzienniki czeskie, że już w niedzielę wieczór wszystkie stowarzyszenia wyszradzkie i ogromny tłum ludzi zebrały się przed pałacem X. infułata; stowarzyszenie „Lumir“ wykonało kilka wspianych pieśni, tłum wznosił nieznaczne okrzyki a jubilat wzruszony do łez tak niespodziewaną owacją dziękował kilku słowami. Pierwotnie miał X. Sztule zamierzać obchodzić jubileusz swój w cichoci i tylko w dzień 4 sierpnia odprawił mszę św. w katedrze na Hradczynie przy grobie patrona swego św. Wacława. Musiał jednak ustąpić prośbom i naleganiom kapituły wyszradzkiej, która żądała koniecznie, aby mszę św. miał w kościele na Wysehradzie. Nabożeństwo to odbyło się w niedzielę rano o godz. 8. W asystencji — ażeby nie było to zbyt wielkie — burmistrz i t. d. Kościół był wspaniale przystrojony a pomimo rannej godziny zebrały się tłumy ludu. O godz. 9ej przyjął X. infułat, kapitułę swoją, burmistrza i radę miejską, liczne deputacje różnych stowarzyszeń i t. d. Burmistrz wyszradzki wręczył mu wspaniały adres. W południe składała życzenia deputacja Rady miejskiej m. Pragi złożona z burmistrza pp. Skramlika, Dra Riegera i p. Jireczka.

Tarnobrzeg 4 sierpnia. (S. S.) I u nas dadzą się usłyszeć wszelkie skutki wylewu Wisły, więcej jednak ucierniać drugi brzeg, który będąc bardzo niskim, pozwolił wystąpić wodzie, która obszary milowe zalała, nie nie ochraniając. Najwyższy stan wody wynosił 9 stop wiedeński. Przez trzy dni staliśmy nad wodą i przypatrywaliśmy się roznokanemu żywiołowi, tem więcej cierpiąc, żeśmy biedakom na drugim brzegu mieszkającym z pomocą iść nie mogli. Ale nie dość jednej klęski dla nich, naprzeciw Tarnobrzegu położone miasteczko Koprzelnica zgorzało, wprawdzie nie całe, lecz 60 rodzin bez chleba, bo go woda zabrala, i bez dachu będzie musiało iść na żebro! O co o krompy! przed sześciu dniami żaden z nich nie pomyślał, iż swoje domostwo opuści, a teraz bez chleba i dachu.

Podczas, kiedy w Nancy na uczenie danej z powodu postawienia posągu Thiersa, biesiadnicy ewylni i wojskowi przemawiali w duchu pokój, ale zarazem grożąc, że gdyby ich Niemcy zaczęli, staną jak jeden mąż i chwycą za broń, zdarzyło się, że w jednym z małych forteczek francuskich, w pobliżu Metz, nie zastano żadnego oficera ani nawet podoficera, lecz służbę dowodzący pełnił jeden ze starszych żołnierzy, gdyż oficerowie byli gdzieś na zabawie. Donoszą zaś, że oficerowie pruscy przebrani za turystów zwiędzają twierdze francuskie, znajdując łatwy przystęp do nich. Dzienniki zaś w Nancy doniosły, co następuje: W niedzielę nadeszła do Nancy depesza ministra wojny z rozkazem aresztowania bezwzględnie dwóch przedsiębiorców budowy twierdzy w okolicach Nancy. Jeden z nich P. D. był aresztowany w Nancy tegoż wieczora, drugi P. S. nazajutrz rano. Obu odprowadzili żandarmi do Toul, gdzie stanęli w niedzielę wieczór. Śledztwo natychmiast zarządzone i już przesłuchano kilku świadków. Przedsiębiorcy ci budowali kilka warowni w okolicach Toul. Zbadanie rachunków dało powód do ich uwięzienia. Wykazywały się też fakty bardzo groźne; mówią nawet, że kilka osób zawisłych od ministerstwa wojny jest skompromitowanych.

Porucznik angielski Carey skazany jest, jak wiadomo ma śmierć za wyprawę przeciw Zulom, w której poległ książę Napoleon. Wyrok ten nie został potwierdzony przez naczelnego wodza księcia Cambridge'a z powodu jakiegoś formalnego, zniesiony jest. Carey będzie przeto na nowo sądzony w Anglii. *Army and Navy Gazette* twierdzi, że przedłożono królowej dekret uśmawienia i pozwolenia wstąpienia napowrót do wojska.

Każda nowa doktryna bądź religijna, bądź polityczna, skoro tylko zdobywa licniejszy zastęp zwolenników, musi też wydać pewną liczbę zwolenników tak fanatycznych, że gorliwość ich graniczy z szaleństwem prawie. I socjalizm też rosyjski zaczyna wchodzić w taką fazę, co na przekór zachodom rządu rosyjskiego zdaje się mu rokować dłuższą trwałość, ponieważ „poświęcenie“, chociażby dla sprawy niedogodniejszej, ma zawsze pewien urok atrakcyjny. Oto w Odesie zaszedł niedawno następujący wypadek: w pewną niedzielę wieczorem, gdy cała publiczność miejscowa zgromadzona była tłumnie w bulwarze nadmorskim, stanowiącym jedną w mieście przechadzkę, jakiś młody człowiek stanąwszy na stopniach pomnika Risselowej, (który jest umieszczony w środku bulwaru) zwrócił się do obecnych z mową treści rewolucyjnej, tak burzliwą, tyle mieszającą wyrazów obelżywych dla rządu i dla samego Cara, i tak jawnie podlegającą do wypowiedzenia mu posłuszeństwa, „aby się rzucił sam, jak ludzie, nie jak bydlę, które potrzebuje pastucha“, że liczni słuchacze osłupieli, a urzędnicy policyjni stracili zupełnie przytomność do takiego stopnia, iż pozwilił im wózy rozprawiać długo i dopiero po dwudziestu minutach wzięli się do aresztowania go. Gdy to nastąpiło, szalenie broń się pięściami, bił policyantów po twarzach, i t. d. zwracając się wciąż do publiczności ze słowami: „Rosyjanie! nie dajcie mię porwać!.. Wszak oni mi żarzą zamordują!.. Ale niedoczekajcie tego, sam sobie życie odbiorę!..“ Jakoby gdy go zamknęli w kazi, Samow (bo tak się nazywał zapaleniec) — był studentem jednego z wyższych zakładów naukowych i wszystkie starania ku temu jednemu wytyczył celowi, aby sobie śmierć zadać. Wieszali się na ręczniku u kraty okiennej — odciegnęli — morzył się głodem przez dni kilka — zaczęto mu wlewać pokarm do gardła gwałtem... chciał się udusić — przeszkodzono... Nareszcie pewnego dnia postawił na swoim: zdjął ze ściany lampę naftową, przelał z niej naftę do miski, zapalił ją i uciekłszy pod łóżkiem, położył się na tym improwizowanym stosie i — zgorzał... bo zanim zdolał ogień stłumić, już Samow tak był poparzony, że w godzinę potem skończył... Dzienniki rosyjskie dodają, że Samow na indygangach miał tak upaść, jak gdyby był niemym, — nie zdolał więc dojść, czy należał do jakiego sprzysiężenia, lub też działał z natchnienia własnego. Bądź co bądź socjaliści rosyjscy zapiszą nową „ofiarę poświęcenia“ do martylogii swych „bohaterów“.

Wiadomości policyjne. Straż policyjna przytrzymała: Józefa Kopinskiego, za kradzież na Kazimierzu przed włamanie się; Wawrzyńca Guzikowiczego, za nielościwe bicie koni; za pijaństwo 2 osoby.

W policyi złożono klucz od kasy wertheimowskiej, który Antoni Pasierb, wózy gminy Półwsia Zwierzynieckiego, znalazł w zesłym tygodniu na drodze w tej wsi.

Wystawa nieustająca Towarzystwa Przyjaciół sztuk pięknych otwarta codziennie od godziny 11tej

do 4tej prócz poniedziałku. — Wstęp w niedzielę 15 centów, w dni powszednie 30 centów.

D. 5 sierpnia przy słabym wchodnym wietrze pogoda. Ciepło od + 14.5 C., doszło do + 32.0 C., Barometr ciagle opada; stan jego dnia 6-go o godz. 7ej rano 741.4 milimetrów, równocześnie stan termometru + 18.9 C. pogoda.

We czwartek dnia 7 sierpnia, śś. Kajetana w. i Alberta w.

Wiadomości bibliograficzne.

— Zeszyt 15 *Przeglądu Lwowskiego* zawiera: „List redaktora *Przeglądu* do Ojca Sgo Leona XIII“; „Wielka księga“, powieść Sewera; „Zemsta żyda“; Listy z Wiednia i Rzymu; Ze świata katolickiego; Kronika.

— Zeszyt 8 *Przewodnika naukowego i literackiego*, wychodzącego przy *Gazecie Lwowskiej* zawiera następujące prace: „Osady polskie w Stanach Zjednoczonych“, przez H. Sienkiewicza; „Summy neapolitańskie“, przez Klementa Kantęckiego; „O ostatnich publikacjach statystycznego biura krajowego“, przez M. Marassę; „Wędrowki po kraju“, przez E. Hołowkiewicza; „Z Historii Galicji“, przez Dra B. Ł.; „Mendli Girej, chan Tatarów perekopskich“, przez K. Pułaskiego; „Kronika literacka“, przez Dra W. Kętrzyńskiego.

Korespondencya Redakcyi. Pann F. S. z ulicy Widok. Zrobiliśmy stosowny użytek na innej drodze.

Składki na srebrny wieniec dla J. I. Kraszewskiego:

Na ręce H. Mıldnera, administratora *Czasu* złożono: Dr St. Skobel 1 złr., Z. Kraus 70 cent., Maks. Bromberg 70 cent.

Sprawy szkolne.

Klasyfikacya uczniów gimnazjum św. Anny. w Krakowie.

przy końcu roku szkolnego 1879.

(Dokończenie).

V. klasa oddział A.

Uczniów wpisanych 31.

Stopień pierwszy z odznaczeniem otrzymali:

1) Rosner Ignacy. 2) Langie Adam. 3) Chowaniec Franciszek. 4) Stojński Maciej. 5) Bystrzonowski Kazimierz. 6) Telchoczek Julian. 7) Mycielski Stanisław. 8) Opieński Jan. 9) Zgórek Józef.

St. pięć pierwszy:

10) Zboś Władysław. 11) Orłowski Jan. 12) Miczyński Jan. 13) Baschkopf Jakób. 14) Malachowski Tadeusz. 15) Krokiewicz Stanisław. 16) Gunia Gustaw. 17) Eitmeier Henryk. 18) Steinkeller Henryk. 19) Bochenek Michał. 20) Szromba Józef.

Sześciu pozwolono poprawić z jednego przedmiotu po wakacjach, 3 nie otrzymało postępu do wyższej klasy, 2 opuściło szkoły.

V. klasa oddział B.

Uczniów wpisanych 33.

Stopień pierwszy z odznaczeniem otrzymali:

1) Zoll Fryderyk. 2) Kaden Ludwik. 3) Władysław Stanisław. 4) Michałik Józef.

Stopień pierwszy:

5) Blumenstok Alfred. 6) Grotowski Bolesław. 7) Czerwinski Jan. 8) Grychowicz Wiktor. 9) Korytowski Marian. 10) Czerny Adolf. 11) Rosenzweig Józef. 12) Josse Alfred. 13) Krysa Jakób. 14) Michnik Stanisław. 15) Udziała Marian. 16) Świder Stanisław. 17) Kusinowicz Jędrzej. 18) Ziembowski Leon. 19) Karas Stefan. 20) Rosenzweig Jan. 21) Waszkiewicz Władysław.

Sześciu pozwolono poprawić z jednego przedmiotu po wakacjach, 4 nie otrzymało postępu do wyższej klasy, 2 opuściło szkoły.

VI. klasa oddział A.

Uczniów wpisanych 37.

Stopień pierwszy z odznaczeniem otrzymali:

1) Górski Konstanty. 2) Tytko Michał. 3) Służewski Włodzimierz. 4) Miczyński Zygmunt. 5) Chowaniec Franciszek.

Stopień pierwszy:

6) Szołajski Marian. 7) Orzechowski Leonard. 8) Sebor Franciszek. 9) Tetmeyer Włodzimierz. 10) Dekanski Stanisław. 11) Bernacki Józef. 12) Duszak Jakób. 13) Seiborowski Kazimierz. 14) Jelonak Władysław. 15) Werner Samuel. 16) Gieldanowski Antoni. 17) Marynowski Kazimierz. 18) Chudyba Stanisław. 19) Niziolek Stanisław. 20) Roguski Tadeusz.

— Jeżeli tą drogą dojść można do twojego serca, nie dziw, że doznałem zawodu. Wolę Lenorę! chociaż szalałem z miłości... wolę rzec się twojego serca.

— Masz pan słuszność, odpowiedziała zimno. Czynisz pan, jak on. Ponieważ nie wiele u niego ważyła moja miłość, dlatego rzekł jej się tak łatwo.

Minuty upływają, owe minuty, które niemniej szybko posuwają się przy wesółm dźwięku wesołych hymnów, jak przy ponurym odgłosie groźnych dzwonów. Oboje stoją przed sobą postrzępionymi w myślach, tak że trudno było powiedzieć, które z nich cięższe dźwiga brzemie. Serope pierwszy przerywa dręczące milczenie.

— Lenoro! rzekł gorzko — czy dlatego, że się spodziewasz jego powrotu, odepchnęłaś mnie z taką srogością?

— Co pan mówisz? rzekła — i dreszcz wstrząsnął całym jej ciałem, jakby za dotknięciem świeżej rany: — Nie — nie... nie mam najmniejszej nadziei.

— A więc... wróć do mnie; przysięgam, że zdołam zatrząść pamięć jego w twoim sercu... zdaje mi się, że mniej mnie już nienawidzisz... Najdroższa moja! czy tyle dałaś miłości temu, który ją odrzucił, że ci jej dla mnie już nie zostało? Powiedz tak. Błagam cię jeszcze o to, mów mi gwałtowniejszą niż kiedyś namiętnością i ujmuję ją znow w ramiona. Trzymać cię będę w tym uścisku, póki nie powiesz tak... nie chcę, aby inny wyraz wyszedł z ust twoich.

— Czego pan chcesz odemnie? rzekła starając się uwolnić z jego objęć — czyż nie powiedziałam, że chcę iść do ciebie! Nie mówmy więcej o tem.

— Lecz czy zawsze myśleć tak będziesz? zapytał z niedowierzaniem. Oto pytanie? Chcesz iść za mnie? a więc dlaczegoż nie zaraz? poco ta niepotrzebna zwłoka?

Lenora oddala się od niego i idzie do okna, aby spojrzeć na świat ponury, biały od śniegu i

tych ostrych sopłów, które zwisają z nagich gałęzi.

— Mów! rzekł i głos jego stał się twardszym i rozkazującym. — Czekam, czekać będę, aż odpowiesz na moje zapytanie. Cześć, aby to nastąpiło jutro?

Lenora drży cała. Czy jej padają nieobtarne na blade jej lice.

— Nie jutro odpowiedziała. Pozwól mi poznać samą siebie. Nie czuję się dobrze; przysięgam, że nie czuję się dobrze.

— Lenoro!... chcesz abyśmy jutro ślub wzięli? rzekł z spokojem zimnym i wymuszonym.

— Nie... nie. — Nie tak rychło. Zostaw mi sześć miesięcy, abym przywykła do tej myśli.

Zmienię się do tego czasu, będę lepszą. Sześć miesięcy, to przeciąg długi; co się stało przed sześciu miesiącami, wydaje mi się już tak dawnym.

— Widzę co to jest, rzekł z pewną dumą... Zbyt liczysz na moją cierpliwość, ale się mylisz. Ożenie się z tobą teraz lub nigdy!

— Chcesz pan więc? — zawołała — a twarz jej zapłonęła żywym szkarłatem — chcesz więc żony, która sięleka twoją zbliznienią? któryby na sam odgłos twoich kroków chciał uciekać? Doprawdy dziwny pan masz gust! Nie byłoby w interesie moim zaślubić cię, kochać, być bogatą, szczęśliwą — zamiast cierpieć i nienawidzić całego świata? Zostaw mi więc czas wyłeczenia się, proszę cię tylko o trochę cierpliwości.

Lecz powtórz jej tylko: teraz lub nigdy!

— A więc kiedy tak: nigdy! odpowiedziała gwałtownie. Sam pan tego chciał. Nie ja, ale pan mnie odepchnął. Twoje to dzieło, nie moje.

— Dobrze! odpowiedział głosem cierpim wyracając się, aby nie widziała na pięknych jego rysach piętna, jakie boleść wyrwała. — Masz słuszność: nigdy.

Po kilku chwilach milczenia spogląda jeszcze na nią po raz ostatni. Twarz jego bladeja; w oczach jego rozpacz i oburzenie:

— Lenoro! rzekł jeszcze, zmuszasz mnie, aby

ci straszne słowa powiedzieć. Jesteś nieszczęśliwym dla wszystkich, co się do ciebie zbliżają. Każesz mi przeklinać pół roku życia. Próba zbyt sroga; teraz czynię cię, co tylko w mej mocy, aby o tobie zapomnieć... z czasem. Nie nosi się wieczne żaloby za najlepszą kobietą, która kochała i którą się utraciło — miałbym cię żałować wiecznie, ciebie, która mi nie szczędziłaś sarkazmów, obelg niegodnych szanującej się kobiety? Bądź zdrowa Lenoro! Zegnaj! lecz zanim cię opuszczę na zawsze, daj mi pocałunek. Niestety! mogę cię teraz prosić tylko o jeden!... I mówię ochylił się i prawie wbrew jej woli przycałował swą usta do ust jej... i oddalił się nagle.

KONIEC CZĘŚCI DRUGIEJ.

RÓŻNE PISMA PROZA

Kajetana Kozmiana.

MOWA

na uczczenie pamięci

Ignacego Nagurczewskiego

miana w Towarzystwie przyjaciół nauk.

(Ciąg dalszy).

Za to błąd rodzi częstokroć nieszczęśliwą zadość, wadę małych talentów, a której lubo najznakomitsze nieuchroniły się dowcipy. Prawdziwi mędrzy, których pisma przeżyły wieki, nigdy się nią nie zrażali. Tacy i Pliniusz wzmiankę sobie własne dzieła poprawiali. Horacyusz, że sam sędzi za tą nauką, która pisarstwo wskazywał, zostawił ślad w wierszu do *Tybuli Albi*. Rasyń w płodach swego dowcipu szukał potwierdzenia Boalego. Jak przeżył, który w słodce patrzy

i lotem w niebo się wzbija, spogląda na rozliczne ptaki, które z nim ten zawód przebywają, a czołgając się po ziemi owad przechodzący obok siebie człowiekowi żądłem nie nadstawia.

Wolny był od tej nikczemnej drażliwości Nagurczewski, uczony w greckim języku, doskonale posiadający łaciński, gruntownie znający ojczysty, gdy własnym zdaniem o swoich pismach nie ufał, cudzych być sędzią zasłużył, znakomici owych czasów pisarze szukali jego ugi i zdania, jako niepodważalnego krasomowa mistrza.

W rzędzie dzieł, które wydał, najpierw wspomnę tłumaczenie z oryginału greckiego *Iliady*, którą do 20 pieśni doprowadziwszy i niezmordowanej pracy i rzadkiej skromności dał na niej dowód. Nie jest to tłumaczenie bez zalet wierności, bez obrazów wydatnych, czasem i wierszy szczęśliwych. Lecz kiedy sam porównał je z wychodzącym podówczas z pod prasy Dmochowskiego dziełem, nie zazdrościł, ale pociechę uniósł, przestał pracy i pierwszy zwycięzca ogłoszawszy Dmochowskiego, powinszował i krajowi tłumaczom i tłumaczowi dzieła. A tak Nagurczewski w pracy uczony mniej swoją, jak chwałę Ojczyzny uważał, i kiedy się dla niej miłości własnej autora wyrzekał, potomność winnych mu zalet nie odmówi

